

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum IV. Indicante.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

Indicante.

PARAPHRASIS.

Gregorius IX. intellexit, quod uxor Redempti ante mortem concham argenteam, nudis verbis venundari mandaverit, & liberis suis tradi; scutellam quoque argenteam, monasterio reliquerit. In his voluntatem defuncti mandat, omnimodè impleri, ne ex rebus parvis neglectis, in majora peccata ruendi occasio præbeatur. *lib. 12. registri. epistola 30. ad Petrum Subdiaconum.*

SUMMARIUM.

Quis sit Capituli hujus intellectus, & quando nudis verbis legata relicta censeantur?

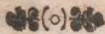
In intellectus Capituli ex eo pender, quidnam voluerit Pontifex significare, cum dixit, legata nudis verbis esse relicta. Covar. varias affert interpretationes. 1. Ea placet, ut dicamus, legata esse relicta nudè, & sine hæredis institutione. Hinc enim dubitatio oriebatur, num præstari deberent, quia legatum ab hæredis institutione, ac testamento dependet, ita ut cadente testamento etiam legata, tanquam accessoria, cadant. *L. ult. §. illud. C. de codicillis. L. sinemo §. ff. de testamentaria tutela.* Sed hoc non obstante, respondit Papa, legata ita nudè relicta deberi, idque non tantum, si ad causam piam sint; sed etiam si ad profanam, propterea quod defunctus censeatur velle de edere intestatus, atque hæredis ab intestato succedentis fidei committere, ut talia legata præstet. *Inst. de codicillis. §. non tantum.* Vide, quæ dixi *lib. 3. tra. 5. c. 8.* ubi etiam monui in fine, legata etiam nuncupativè, seu verbis nudis coram quinque testibus relinqui posse; quod si autem ipsius hæredis consentientis fidei committatur, ut legata præstet, testium solemnitas non requiritur. *L. ult. c. de fideicommissis,* quam *Gl. hic allegasse videtur.*

Rr 3

Ad-

Notandum quantum. Legata ad pias causas, integrè, & sine diminutione præstanda sunt. Ita sumitur ex hoc *c. vi. sine diminutione.* Adde: si fundus, vel designata pecunia relicta sit, ut intra annum v. g. monasterium ædificetur, quod fructus, aut pensio pecuniæ elocatur, non hæredi, sed monasterio, vel alteri causæ piæ præstari debet. *argum. L. si ita relicta §. Pegasus. ff. de legatis secundo & notavit hic Abb. n. 7.* quia tempus non in favorem hæredis, sed in favorem causæ piæ relicta videtur; voluit enim testator hanc pecuniam, vel hunc fundum piæ causæ deputare, tempus autem adjecit ad carctandum hæredem, vel executores, ne diutius executionem, seu ædificationem operis differant.

Quæres quidnam censeri debeat relicta ad causam piam? Responderetur: quod principaliter ob cultum Dei & Animæ salutem. Quare non sufficit, personam, cui relinquatur, pauperem esse, nisi etiam intuitu pietatis, ac misericordiæ relinquatur, & non principaliter ob servitia, v. g. ancillæ. Differt autem plurimum, priore, an posteriore modo relinquatur. Primum. Si sit relicta ad piam causam, non pender ab hæredis aditione, ut postea dicitur. Secundò. Si sit relicta ad piam causam, non opus est testium solemnitate *c. relatum II. hoc tit.* Terriò. Si Titius puellæ inopi pietatis intuitu dotem reliquit, eâ mortuâ, alteri puellæ nubili, & inopi applicari debet; sin autem puellæ favore personæ ob servitia v. g. reliquit, eâ mortuâ, legatum caducum fit, & hæredi manet. *L. Pater 38. ubi Bartolus in §. Tusculanus ff. de Legatis tertio. & docet hic in fine c. Covar. n. II. ubi ait, si testator dotis legatum conditionatum fecerit puellæ inopi, si nuperit, & ex circumstantijs appareat, pietatis causâ motum, eâ non nubente in similem usum esse applicandum; at verò in dubio præsumitur legatum ad causam piam favore religionis, ac pietatis.*

Addendum verò est, legata, quæ sunt ad pias causas, tametsi ab eo relicta sint, qui testamentum condere intendebat, nequaquam pendere à testamenti valore, ita, ut tametsi testamentum ab initio irritum, vel imperfectum, aut minus solemne existat, vel postea irritum fiat, quia hæres institutus mortuus est, vel hæreditatem repudiavit, aut quia hæredi necessario jure institutionis nihil relictum, aut quia ruptum testamentum, per posthumi scienter præteriti nativitatem, nihilominus consistant, & debeantur legata pia, prout ex communiore verâ, & in Romano Imperio recepta doctrina tradidi *cit. tra. 5. c. 2. n. 9.* & inter alios tradit *Molin. tra. 2. disp. 134. §. 181. Capella Tolosana in decisione 89. & decisione 335. Marcus Antonius Genuensis in practicalibus q. 757.* Ratio est, quia in relictis ad pias causas locum non habent solemnitates, aut subtilitates civilibus legibus introductæ, quandoquidem eæ in præjudicium Ecclesiæ, aut de causis Ecclesiasticis disponere nihil possunt. Quare in his relictis pijs secundum jus naturale, ac gentium, sequenda est voluntas testatoris, si ea justa esse possit, idque non tantum in terris Ecclesiæ, sed etiam in foro Cæsaris, ait *Clarus ex communi §. testamentum q. 6.*

CAPITULUM V.

Filius.

PARAPHRASIS.

Faustinus questus est Gregorio IX. quòd pater quadam sepulturæ suæ causâ, Cathedrali Messanæ Ecclesiæ mortuus reliquerit, quæ alieni juris, ac dominij sint. Tametsi verò notum esset, quòd de hac re leges sæculares decreverint, videlicet, quòd hæres rem alienam redimere & legatum solvere debeat; veruntamen quia Messanus Episcopus secundum legem Dei, non legem sæculi vivere debet, injustum videretur, ut eæ, quæ ad

aliam Ecclesiam pertinent, à dicto Episcopo teneantur, cum eum aliena restituere oporteat, *lib. 7. Epistola 4. ad Damasimum Messanum Episcopum.*

SUMMARIUM.

An de Jure Canonico res aliena legari possit?

Notandum. Quòd Jure Cæsareo licetum est, si testator rem alienam, sicut esse alienam, seu in ea jus nullum se habere legaverit, quòd hæres gravatus constituit, ut rem sibi comparet, & legatario tradat, vel si id facere non possit, estimationem daret, *§. non solum Inst. de legatis l. cum res in C. eodem & videre est apud Menochium lib. 4. præsumptione 116.* Hinc verò difficultas oritur circa sensum Capituli, non Gregorius improbaverit eam civilem constitutionem, vel saltem in foro Ecclesiæ, nisi ordine ad res Ecclesiasticas noluerit observari. Circa quam difficultatem varia sunt responsiones apud *Abb. Imolam & Car. hic, Genuensem in practicalibus q. 10.* Mihi placet responsio Innocentij, præmissis fuisse causas, cur Gregorius IX. dictas res alienas, quæ penes legatarium Episcopum erant, restituendas esse. Prima. Quia Dominus rei cogi non potest, ut rem suam vendat, & legatario juxta defuncti voluntatem tradi permittat. Altera; etiam ordinè loquendo validum sit legatum rei alienæ, modo, quo dictum est, excipiantur tamen, si eæ res legentur, quarum commercium habere non possumus, quia vendi nequeunt, ut sacræ ædes; vel quia non solum vendi, uti sunt forum Romanum, sed etiam Salustiani Cæsaris, *L. cum servus 20. ff. constat & §. si verò Salustiani ff. de legat. l. 1.* Talia autem erant ea, quæ hic legabantur, sepulturæ causâ.

Ob has itaque causas Pontifex examinare noluit, an & quatenus eæ Cæsareæ legari valere deberent, cum satis manifestum esset, saltem in isto casu, effectum habere